

[Fraenkel.]

det er rigtigt eller ikke her at angribe den eksisterende likvide Kapital, som det sker igennem et saadant Skattelovforslag. Og det er mig fuldstændig ligegyldigt, om man tidligere har stemt for et Lovforslag som disse Skatteforslag; komplet ligegyldigt! Hvor man gaar til en saa haard progressiv Beskatning, som her er Tale om, gaar man alle Dage ud i Eksperimentet. For mit Vedkommende kan jeg sige, at jeg tidligere har ønsket, at de store Formuer og de store Forretninger skulde beskattes haardt; men naar vi kommer saa vidt frem med disse Love, at vi kan se Virkningerne af dem og ser, at den faktiske Virkning er den, at Landet mangler likvid Kapital, bliver vi virkelig nødt til at søge andre Veje, maaske ikke saa nemme, men muligvis nok saa hensigtsmæssige Veje til at hindre det fra den store Kapitals Side, som vi ønsker at hindre. For deri ved det ærede Medlem Hr. P. Munch overordentlig godt, at jeg er fuldstændig enig med ham, at den store Bedrift ikke i enhver Henseende er gavnlig for Samfundet. Det ærede Medlem sagde noget centralt i Gaar, som udkrystalliserede sig i dette: Vi ønsker ikke disse store Kapitalansamlinger, men den lille Kapital, der vidner om almindelig Velstand. Ja, jeg kan forsikre det ærede Medlem, at jeg ønsker heller ikke den store Koncentration af Kapitalerne og Koncentration af Bedrifterne; paa ingen Maade; men — man er bare nødt til at have dem; det er det kedelige ved det. Det forekommer mig ogsaa nok, at det ærede Medlem Hr. Borgbjerg i sin Tale om Kapitalen i den Forbindelse saa fuldstændig bort fra, hvilke uhyre Krav der for Tiden stilles til Kapitalens Koncentration, hvis Tingene overhovedet skal gaa, i Modsætning til, hvad der var Tilfældet bare saa kort Tid tilbage som før Krigen. Det drejer sig nu om ganske andre Ting. Tidligere var en Million et stort Beløb for at lave et Aktieselskab; nu skal man op paa Hundreder af Millioner, naar det skal forslaa noget ordentligt. Det kan derfor ikke nytte noget at komme frem med disse Ønsker; de kan ikke udrette noget; Udviklingen kræver den store Kapital, den koncentrerede Teknik; det maa vi bøje os for, om vi saa har aldrig saa meget imod den. Ogsaa kommer dertil Pengens Udstømning fra disse koncentrerede Kapitaler og koncentrerede Bedrifter over til andre, først og fremmest til Arbejderklassen. Om den skulde man synes, man burde høre paa i det mindste een af de mest fremragende blandt Arbejderførere, jeg kender; man skulde

høre paa, hvad han udtaler, ikke i et agitatorisk Foredrag, ikke ude paa en Vælgerforsamling, men foran en parlamentarisk Komité, hvor han taler under Eds Ansvar — det er Gompers, jeg taler om, den amerikanske Arbejderleder, der døde for et eller halvandet Aar siden. Han siger: Ja, vi kan jo ikke undgaa disse store Bedrifter; men naar vi nu en Gang har dem, saa forhandler vi hellere med dem end med private Bedrifter; og vi gør det af den gode Grund, at den Del af Merfortjenesten, som kommer frem gennem Koncentrationen, og som tilkommer os, Arbejderne, den er vi altid sikre paa at kunne faa. Det er efter min Mening en ganske overordentlig vigtig og interessant Udtalelse, der paa den ene Side viser, at med eller uden Socialisme er Arbejderorganisationerne nok saa stærke i Amerika, som man almindelig tror; ellers kunde han ikke sige: Det er vi altid sikre paa at kunne faa. Og paa den anden Side viser denne Udtalelse det store Omdømme og den rigtige og klare Erkendelse af, at *alt* hvad der kommer af Koncentrationen, tilhører ikke Arbejderne. Men den Del, der tilkommer os, vil vi ha', og den kan vi lettest faa gennem de store Koncentrationer.

Maa jeg derefter vende mig med et Par Ord til det ærede Medlem Hr. Borgbjerg. Hvad vilde egentlig det ærede Medlem sige, hvis man anvendte det ærede Medlems Billede om Maagerne paa Spørgsmaalet om Arbejdsløn? Saa rykkede vi lige direkte ned i det, der var god Latin i det 17de Aarhundrede: Jo mere man tærskede løs paa Arbejderne, jo mere man sultede dem og gjorde dem Tilværelsen trang, desto mere hængte de i. Ja, naturligvis vil det ærede Medlem med sin overordentlige dialektiske Evne, som jeg saamænd ikke misunder ham, skønt jeg indrømmer, at min kan ikke bære Vand mod den, komme op og sige: det ene Sted taler vi om at lægge Æg, og det andet Sted taler vi om Arbejdsløn, det er helt forskellige Sager. Nej, det er her akkurat det samme af den Grund, at begge Dele refererer sig til noget meget primitivt, til en ren Naturførnødenhed, det ene Sted Selvopholdelsesdriften og det andet Sted Formerelsesdriften, og jo større Hindringer man lægger i Vejen, desto større Kraftudfoldelse skulde det altsaa tilvejebringe. Det tror jeg ikke paa, under alle Omstændigheder vil det være ganske umuligt at anvende i Spørgsmaal om Arbejdsløn og Arbejdsydelse ud fra det ærede Medlems Standpunkt.

Et andet Eksempel paa det ærede Medlems — ja, vi kan godt kalde det dialek-